

Broj:
Datum:

PREDMET: Informacija o stanju u JKP "Radnik" d.o.o. Zavidovići

I Uvod

Gradsko vijeće Zavidovići je Programom rada Gradskog vijeća za 2025. godinu, a u cilju sagledavanja općeg stanja u JKP Radnik d.o.o. Zavidovići (u daljem tekstu: Preduzeće) i traženja najoptimalnijih opcija rada i funkcionisanja Preduzeća, predvidjelo da razmatra Informaciju o stanju u JKP Radnik d.o.o. Zavidovići. Uprava Preduzeća je sačinila izvornu informaciju i uz određene dopune od strane Gradske uprave Zavidovići sačinjena je ova Informacija koja se dostavlja Gradskom vijeću na razmatranje. Obzirom da je predviđeno redovno razmatranje izvještaja o radu i poslovanju Preduzeća u 2024. godini, u ovoj Informaciji predstavljeno je opšte stanje i ono što predstavlja najveće probleme za Preduzeće, a i Gradsku upravu, odnosno Budžet Grada Zavidovići.

Preduzeće je kao javno komunalno preduzeće u Zavidovićima osnovano davne 1960. godine na osnovu tada ukazane potrebe da se u gradu organizovano vrše djelatnosti od značaja za društvenu zajednicu. Preduzeće djeluje kao jedinstvena cjelina, a obaveze preduzeća koje proizilaze iz registrirane djelatnosti koje se odnose na pružanje usluga u okviru individualne djelatnosti-individualna komunalna potrošnja prema građanima i privrednim subjektima su:

- a) prečišćavanje i snabdijevanje vodom,
 - b) odvodnja otpadnih voda,
 - c) proizvodnja i distribucija toplotne energije,
 - d) prikupljanje, odvoz i odlaganje komunalnog otpada,
- kao i poslovi od općeg interesa - zajednička komunalna potrošnja:

- a) održavanje javnih površina u ljetnom i zimskom periodu kao i
- b) poslovi upravljanja Gradskom tržnicom.

Gore nabrojane djelatnosti su prioritetne djelatnosti kojima se bavi Preduzeće, a osim ovih postoje i druge Zakonom propisane djelatnosti koje Preduzeće obavlja po potrebi i u manjem obimu.

Navedene djelatnosti Preduzeća finansiraju se na slijedeći način:

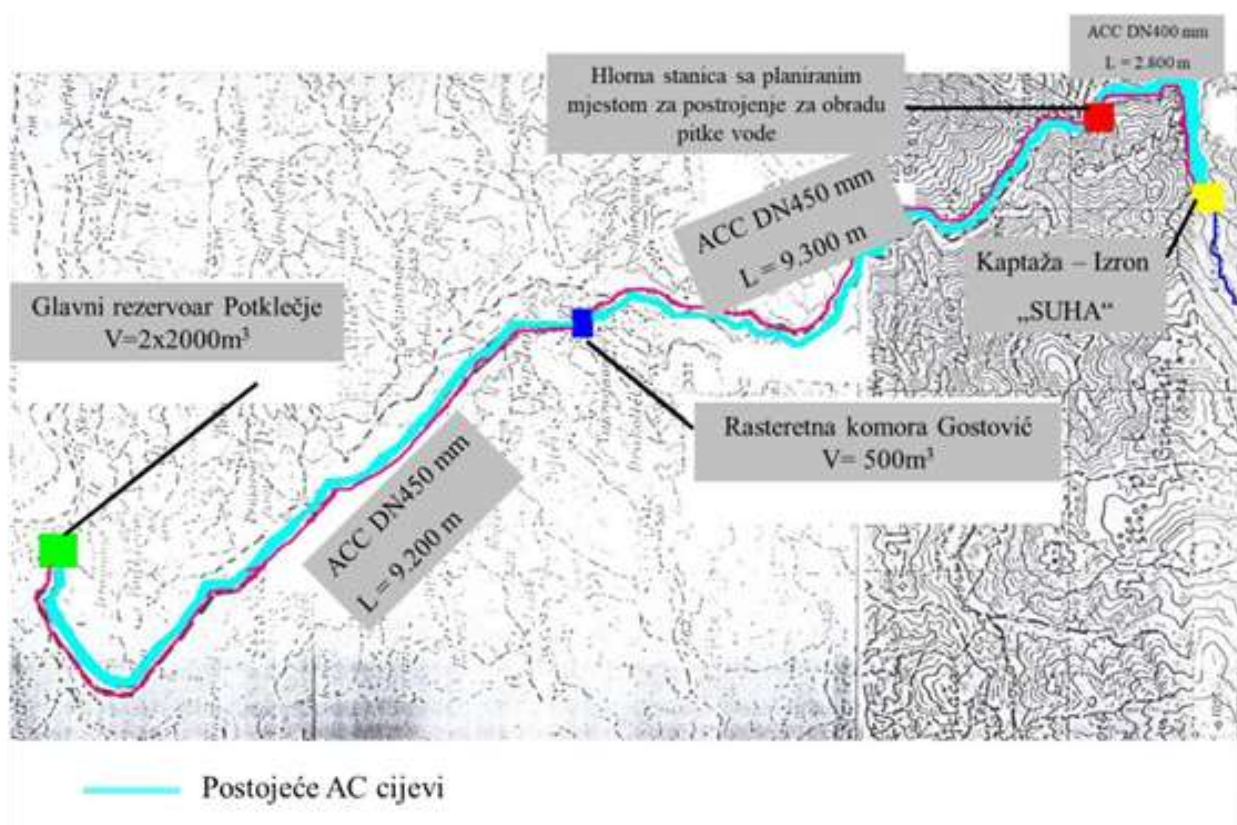
- komunalne usluge iz segmenta individualne komunalne potrošnje koje direktno finansiraju korisnici usluga na osnovu korištenja usluga (individualna komunalna potrošnja), i
 - komunalne usluge iz segmenta zajedničke komunalne potrošnje koje se finansiraju iz Budžeta Grada Zavidovići u skladu sa Programom utroška sredstava iz Budžeta Grada Zavidovići za održavanje javnih površina i zimsko održavanje gradskih, prigradskih ulica i javnih površina.
- U nastavku je dat opis pojedinih poslova i usluga koje pruža Preduzeće.

II Opis i stanje po djelatnostima

a) Sakupljanje, prečišćavanje i snabdjevanje vodom

1

Preduzeću je na upravljanje dat Gradski vodovod. Gradski vodovod se sastoji od Izrona "Suha" i vodozahvata "Tajašnica". Rijeka Suha je ponornica i jedan od njenih izrona je iskorišten kao vodozahvat za Gradski vodovod. Tajašnica je jedan od potoka na kome je izvršen vodozahvat tipa "Tirolski prag" sa pjeskolovcem i na taj način je uveden u sistem gradskog vodovoda. Vodovod se nadalje sastoji od hlorne stanice u Kamenici, prekidne komore na Devetom kilometru, glavnog gradskog rezervoara, kao i dvanaest pumpnih stanica i više rezervoara i prekidnih komora u naseljima. Voda se iz Izrona preko hlorne stanice i prekidne komore isporučuje u glavni gradski bazen gravitacionim putem. Dalje se putem pumpanja isporučuje korisnicima koji su na višim kotama u odnosu na gradski rezervoar, dok se korisnicima u gradskom području isporučuje gravitacionim putem. Na donjoj slici šematski je prikazan glavni magistralni cjevovod sa glavnim objektima.

Pored gore navedenih objekata, gradski vodovod se sastoji i od cjevovoda raznih prečnika počev od najmanjih 1/2" pa do 300 mm. S obzirom da ne postoji tačan podatak o dužinama transportnih cjevovoda procjena je da ima oko 300 km cjevovoda što transportnih što priključnih. Cjevovodi su rađeni od raznih materijala tako da imamo ugrađene cjevovode od liveno željeznih, pocinčanih, PEHD, PVC kao i od azbestnocementnih cijevi. Veliki dio cjevovoda izgrađen je prije više od 45 godina. U zadnjih dvadesetak godina uglavnom se ugrađuju PEHD cijevi. Uzimanje uzoraka za hemijsku i mikrobiološku analizu se vrši svake sedmice i uzorci se dostavljaju na analizu u Kantonalni Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica, kao i dva puta godišnje u Federalni zavod za Javno zdravstvo Sarajevo. Svakodnevno se vrši kontrola rezidualnog hlora kod potrošača sa minimalno 10 uzorkovanja vode na mikrobiološku ispravnost vode. Koncentracija rezidualnog hlora se kretala od 0,05 mg/l do 0,45 mg/l o čemu se vodi evidencija u pisanoj formi.

Godišnje se uspješno obavi oko 2.500 intervencija na otklanjanju kvarova na vodovodnoj mreži. Razlog ovako velikog broja kvarova na mreži je ustvari starost iste koja je na određenim

dijelovima mreže i preko 45 godina. Tu su onda i gubici u mreži opet velikim dijelom zbog starosti ali i dijelom zbog nelegalnog korištenja. Gubici se u zadnjih nekoliko godina kreću oko 45%. U radnoj jedinici vodovod trenutno rade dvije ekipe vodoinstalatera. Preduzeće ne posjeduje opremu za detekciju gubitaka vode. Ovdje napominjemo da je započet projekat telemetrijskog upravljanja i nadzora nad vodovodnom mrežom. Do sada je uspostavljen nadzor nad hlornom stanicom, glavnim gradskim rezervoarom kao i komandnom sobom u zgradi uprave komunalnog preduzeća. Problem koji utiče na gubitke je i nepoznavanje mreže odnosno nepostojanje geodetskih snimaka podzemnih instalacija. Prilikom proširenja vodovodnog sistema, isti se po završetku radova ne predaju na upravljanje Preduzeću. Ovo bi trebala biti praksa u narednom periodu tako da Gradsko vijeće svojim odlukama da takve vodovode na upravljanje i održavanje Preduzeću. Kada je u pitanju često zamućivanje vode koje se dešava nakon većih padavina, taj problem se može riješiti putem izgradnje postrojenja za preradu pitke vode za koje Preduzeće posjeduje glavni projekat urađen prije nekoliko godina, a čija je projektantska vrijednost 4.580.122,13 KM (projektna dokumentacija u elektronskoj formi).

Iz Gradskog vodovoda se trenutno snabdjeva oko 7.000 domaćinstava i 480 privrednih subjekata. Snabdjevanje vodom obuhvaćena su sva naselja koja se nalaze u urbanom dijelu Grada Zavidovića i naselja koja se nalaze van urbanog dijela, a to su: Kamenica, Liječva, Borovnica, Sinanovići, 7. kilometar, Kučice, Stipovići, Donji Gostović, Lovnica, dio Ljeskovice, Dubravica, Dolina-Alići, Dolac, Mećevići, Krčevine, Stavci, Gornji Kovači i Brijeg.

U zadnje vrijeme prisutne su tendencije proširenja mreže Gradskog vodovoda i na druga područja. Realizacija nekih projekata je u poodmakloj fazi, a to se prije svega odnosi na šire područje MZ Pašin konak i Rujnicu, kao i neka manja naselja. Kada je ovo u pitanju, u budućnosti bi trebalo imati na umu postojeće kapacitete Gradskog vodovoda i ograničenja koja u tom pogledu postoje da se proširenjima mreže ne bi dovelo u pitanje normalno snabdjevanja vodom već postojećih područja.

b) Odvodnja otpadnih voda

Ova komunalna usluga nije toliko raširena (obuhvatom značajna) jer ne postoji cjevovodna mreža koja bi omogućila građanima da se priključe na istu. Kao i vodovodna mreža, kanalizaciona je izgrađena davno na području urbanog dijela Grada Zavidovića i starija je od 45 godina, te se ovom pitanju treba posvetiti posebna pažnja. Poznata činjenica je da su cjevovodi rađeni na način da se fekalna otpadna voda odvodi zajedno sa oborinskom otpadnom vodom, što je sa tehničkog kao i pravnog aspekta neprihvatljivo. Većina kanalizacionih sistema izgrađeni su ranije, a i kod novoizgrađenih sistema nema podzemnih snimaka, odnosno njihova izgradnja na takav način nije dovedena do kraja. U toku jedne godine preduzeće ima oko 100 intervencija kada je u pitanju otklanjanje kvarova na kanalizacionoj mreži. Preduzeće ne posjeduje specijalnu cisternu sa pumpom visokog pritiska kao i vakuum pumpom. Sa ovom cisternom bilo bi moguće proštopavanje zečepljenih cjevovoda kao i njihovo usisavanje.

Ovdje je potrebno skrenuti pažnju na to da se u posljednjih nekoliko godina rade projekti uglavnom za vodosnabdjevanje ali se mora voditi računa da sva dovedena voda u naseljena područja na višim kotama mora putem cjevovoda biti odvedena do recipijenta. Svjedoci smo poplava koje su se desile u našem gradu kao i velikog broja klizišta čak i u mjestima gdje nikada nisu postojala klizišta. Ovo sve nam govori da moramo voditi računa i o izgradnji cijevne mreže za odvodnju oborinskih otpadnih voda zasebno od mreže odvodnje fekalnih otpadnih voda. Neophodno je prilikom izgradnje objekata u ravničarskim dijelovima voditi računa da se ne zatvara kanal koji razdvaja saobraćajnicu i naseljeno mjesto (ogledni primjer za ovo je ulica Zlatnih ljiljana).

U okviru monitoringa rijeke Bosne, a na osnovu vodne dozvole za ispuštanje otpadnih voda u rijeku Bosnu koja je izdata od strane Agencije za vodno područje sliva rijeke Save, Preduzeće

vrši dva puta godišnje ispitivanje rijeke Bosne i to u periodima kada je mala voda i kada je velika voda. Rezultati ove analize govore o tome da li je doprinos otpadnih voda koje se ispuštaju u rijeku Bosne od strane komunalnog preduzeća značajan ili ne. Prema ovim analizama ne postoji doprinos značajnom zagađenju rijeke Bosne od strane otpadnih komunalnih voda na području Zavidovića.

Otpadne vode postaju sve veći problem u slivu naših rijeka Krivaje, Gostovića i Bosne. U predstojećem periodu zbrinjavanje otpadnih voda, odnosno njihovo prikupljanje, odvođenje i prečišćavanje na ekološki prihvatljiv način i kao takvih ponovno vraćanje u prirodu, treba da bude stalno prisutna tema, na način da se kroz planska dokumenta, projekte što prije dođe do ciljeva vezanih za zaštitu naših rijeka i okoline uopće. Snimanje stanja na terenu, izrada projektne dokumentacije i obezbjeđenje finansijskih sredstava treba da bude stvar kratkoročnih, ali i dugoročnih planova.

c) Proizvodnja i distribucija toplotne energije

Komunalna usluga proizvodnje i isporuke toplotne energije korisnicima se vrši iz dvije gradske kotlovnice koje su projektovane na čvrsto gorivo i to: kotlovnica Parnjača na mrki ugalj granulacije kocka i kotlovnica Samačka na mrki ugalj granulacije orah. Potrebno je napomenuti da je kotlovnica Parnjača instalirana početkom 1970-tih godina, a Samačka početkom 1980-tih godina.

U kotlovnici Parnjača su člankasti kotlovi proizvođača Neo Vulkan iz Zrenjanina. Ugrađena su tri kotla snage po 315,5 kW što daje ukupni kapacitet kotlovnice od 946,5 kW. Ovi kotlovi kada su novi imaju stepen iskorištenja oko 80%, a kada se zna da su stari preko 40 godina taj stepen je još niži. Naravno da ovome pridonosi i negativan uticaj sadržaja sumpora u uglju BH porijekla, kao i stepen sagorijevanja koji ne prelazi 65%-70%. Građevinski objekat kotlovnice Parnjača ne dozvoljava bilo kakve izmjene kotlovskog postrojenja jer postoje samo jedna vrata širine 80 cm, i na njih se može unijeti samo kotao iz dijelova, a ne mogu se unijeti kotlovi nove proizvodnje. Za ovu kotlovnicu nema više rezervnih članaka koji su se u prethodnom periodu kupovali na tržištu otpadnog željeza najčešće nakon zamjene kotlovskih postrojenja u školskim objektima gdje su bili isti kotlovi.

Kotlovnica Samačka ima ugrađena dva kotla sa pužnim roštiljem snage po 1600 kW što ukupno iznosi 3200 kW, proizvođača Toplota Zagreb po Njemačkoj licenci. Ovi kotlovi se snabdjevaju ugljem koji ima iste probleme kao i ugalj za kotlovnicu Parnjača. Kada su u pitanju rezervni dijelovi, isti se kroje u preduzeću i nabavljaju na tržištu, te su se čak u livnici Visoko radili i modeli kalupa za papuče jer isti ne postoje nigdje na tržištu te se rade po narudžbi. Ovi dijelovi su potrebni da bi obezbjedili dovoljne količine svježeg zraka za sagorijevanje uglja.

Preduzeće je uz velike napore i veoma veliki broj kvarova vršilo isporuku toplotne energije do krajnjeg potrošača. Uz ove probleme dešavaju se i problemi sa nabavkom uglja iz svima poznatog razloga sa stanjem u rudnicima, ali uprkos svemu u proteklim godinama uspjevale su se obezbjediti dovoljne količine uglja za proizvodnju i isporuku toplotne energije. Počev od pandemije Corona virusom a dalje nastavkom nestabilnog tržišta i velikim promjenama sa cijenama energenata, Preduzeće bilježi veoma velike probleme sa održavanjem kontinuiteta i stabilnosti ove komunalne usluge. Problemi postaju sve veći i sa nedostatkom stručnih radnika koji zbog nepovoljnih egzistencijalnih uslova napuštaju preduzeće i odlaze za boljim primanjima.

Kod ovakvih kotlova je sada praktično pa nemoguće ugraditi bilo kakve filtere, a također je nemoguća promjena pogonskog goriva, te je potrebno razmišljati i o povećanju kapaciteta. Prostorije sadašnjih kotlovnica su idealni za postavljanje toplotnih podstanica sa opremom u okviru cjelokupnog sistema toplifikacije grada.

Rješavanje problema ekološki prihvatljivijeg, tehnički efikasnijeg kao i jeftinijeg grijanja sa ovakvim postrojenjima i ovim građevinskim objektima je gotovo nemoguće.

U gradu ima oko 2300 stanova kao i 375 poslovnih prostora. Trenutno se zagrijava 265 stanova, a cijevni razvod grijanja ima kod 453 stana, dok se trenutno zagrijava 21 poslovni prostor a cijevni razvod ima kod 70 poslovnih prostora. Za ove stanove i poslovne prostore potrebno je naći rješenje kako bi se isti zagrijavali sa jednog centralnog izvora toplotne energije. Sistem centralnog grijanja u gradu se sastoji od dvije gradske kotlovnice koje su u vlasništvu Grada Zavidovići. U nastavku su tabelarno prikazane površine i objekti koji se zagrijavaju iz gradskih kotlovnica kao i isključeni objekti i površine.

Redni broj	Kotlovnica	Objekti sistema	Površina (m2)	Ukupno (m2)
1	Samačka	Uključeni u sistem: Zgrada Samačka Zgrada stare općine ABC blokovi Naselje stadion Zgrade gradske uprav Zgrada MUP-a Zgrada suda Zgrada ASA banke	12511	20707
		Isključeni sa sistema: Lamela IV naselje Stadion Zgrada pored ABC blokova Zgrada pošte Zgrada gradske apoteke Dio stanova u navedenim zgradama	8196	
2	Parnjača	Uključeni u sistem: Lamele Klek I-IX Zgrada Parnjača I Zgrada Parnjača II	5654	8632
		Isključeni sa sistema: Poslovni prostori u naselju Klek Zgrada JP ŠPD ZDK Dio stanova u navedneim zgradama	2978	
Ukupno se zagrijava			18165	
Ukupno isključeno			11174	
Sveukupno				

Iz tabele je vidljivo da se zagrijava 61,91% mogućih površina dok je 38,09% isključeno. Ovdje je potrebno napomenuti to da su čak sve površine uključene, sa ovakvim sistemom proizvodnje toplotne energije i stanjem kotlova, male su mogućnosti da se podmire svi korisnike na zadovoljavajući način tj. korisnici ne bi imali dovoljno zagrijavanje u svojim stanovima i poslovnim prostorima.

U nastavku analize tabelarno je dat prikaz poslovanja organizacione jedinice centralno grijanje u posljednjih šest godina.

Redni broj	Opis	Godina					
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Grijanje fizička lica	215.458	217.610	218.139	211.170	215.664	215.295
2	Grijanje pravna lica	101.316	105.004	100.782	93.829	88.353	93.027
3	Priodi po radnim naložima	13.088	590	798	1.703	113	1.537
4	Ostali prihodi	27.402	10.918	20.849	14.888	10.473	16.332
5	Prihodi po subvencijama					167.491	137.770
6	Prihodi zajedničkih poslova za OJ grijanje	14.343	10.545	8.499	17.325	18.622	13.841
UKUPNO PRIHODI:		371.607	344.667	349.067	338.916	500.716	477.802
1	Troškovi sirovina i materijala	216.054	200.530	194.429	253.286	310.379	266.570
2	Utrošena električna energija	23.977	23.454	24.347	27.257	24.718	23.574
3	Troškovi plaća	124.363	123.297	128.872	121.256	122.158	122.800
4	Ostali troškovi zaposlenih	29.643	29.718	28.654	35.172	37.251	57.340
5	Amortizacija	1.023	1.023	1.023	937	747	507
6	Usluge održavanja	5.223	12.642	10.144	12.344	9.885	6.175
7	Ostali poslovni rashodi	983	1.302	5.713	1.678	1.188	1.851
8	Ostali finansijski rashodi	7.064	19.451	14.271	13.332	10.602	8.297
9	Prihodi zajedničkih poslova za OJ grijanje	93.978	83.623	92.076	114.451	116.609	124.984
UKUPNO RASHODI:		502.308	495.040	499.529	579.714	633.538	612.098
REZULTAT:		-130.701	-150.373	-150.463	-240.798	-132.821	-134.296

Podaci predstavljeni u gornjoj tabeli nam govore da je u proteklih šest godina poslovanje radne jedinice konstantno negativno, a prouzrokovano je velikim promjenama na tržištu u svijetu pa tako i kod nas. Da bi se amortizovao još veći gubitak smanjena je radna snaga pa je tako u kotlovnicama angažovan manji broj radnika od potrebnog te se tako izbjegava još veći gubitak a to se posebno ogleda u zadnje dvije godine gdje je i pored subvencija opet zabilježen negativan rezultat ove radne jedinice. Najveći uticaj na negativno poslovanje ima porast cijene uglja, kao i povećan broj objavljenih korisnika koji se ogleda u manjim prihodima.

S obzirom na negativan trend poslovanja radne jedinice centralno grijanje u proteklih pet godina, kao i ukupno negativno poslovanje u 2022. godini koje je zabilježeno u iznosu od: 133.945,60 KM, to se može zaključiti da je ova usluga nerentabilna i postavlja se pitanje njenog pružanja u budućnosti.

Bitno je podsjetiti na veoma veliki broj kvarova koji se desio u ovoj sezoni grijanja, a koja je tek na polovici. Pitanje šta će se desiti do kraja sezone i da li će kotlovi moći izdržati, jer svjedoci smo da svako opadanje temperature ispod nula stepeni i niže prouzrokuje havarije na kotlovskim postrojenjima, te dovodi do toga da se ne može garantovati kontinuirana isporuka toplotne energije do kraja ove sezone grijanja.

Usljed nezavidnog stanja već dotrajalih kotlova, koji su inače nedovoljnog kapaciteta za proizvodnju toplotne energije za potrebe korisnika grijanja, Gradska uprava i Preduzeće u najskorije vrijeme pokreću aktivnosti na realizaciji Projekta zamjene Postrojenja-kotlova, nabavkom i izgradnjom novog izvora (kotlova), dok bi sadašnje kotlovnice postale podstanice sistema daljinskog grijanja, a zbog postojeće sekundarne mreže od njih. S tim u vezi, potrebno je i dodatno izgraditi magistralni cjevovod: od novog izvora (kotla) toplotne energije do podstanica "Samačka" i "Parnjača".

d) Prikupljanje, odvoz i odlaganje otpada

Ova oblast se može izdvojiti kao ona u kojoj je napravljen najveći iskorak, a to je rezultat višegodišnjeg nastojanja da se što više sačuva zdrava sredina, a okolini, potocima, rijekama i šumama vrati lijep, prirodan izgled. Cijelo područje grada Zavidovići je pokriveno organizovanim načinom prikupljanja i zbrinjavanja otpada (preko 15.000 domaćinstava). Većim dijelom je to urađeno od strane Preduzeća a jednim manjim dijelom na području MZ Ribnica (prema dogovoru nekada Općine Zavidovići i Općine Banovići taj posao obavlja JKP iz Banovića). Uvođenje ove aktivnosti na ruralnim dijelovima Grada Zavidovići je trajalo nekoliko godina, uloženi su značajni naponi od gradske uprave i Preduzeća, ali uz dobru saradnju sa mjesnim zajednicama, udruženjima i pojedincima, aktivistima koji djeluju u oblasti očuvanja prirodne sredine, postiglo se jako mnogo. Može se skoro pa konstatovati, izuzev nekoliko lopkacija, da su uklonjene sve divlje deponije otpada, a kojih je samo prije 10 godina bilo evidentirano preko 300. Kroz sve ovo pomalo je rasla i svijest kod građana tako da sada ima značajan broj njih koji drže do principa zaštite životne okoline i koji svojim ličnim primjerom daju upute i podstrek ostalima da se sve odgovornije odnose naspram svoje životne okoline. Naravno sa ovim se ne smije biti zadovoljno i treba aktivnosti nastaviti.

U proteklom periodu realizovano je mnoštvo projekata u ovoj oblasti a koji su značajno doprinijeli uspostavi ovakvog stanja. Pokretani su od raznih institucija, finansirani sa manjim ili većim iznosima, a odnosili su se na podizanje svijesti kod stanovništva, nabavku opreme za Preduzeće, uklanjanju divljih deponija i dr.

Kompletna količina prikupljenog otpada odvozi se na Regionalnu deponiju Mošćanica, a što je sa aspekta finansiranja ove aktivnosti često bio problem koji i do danas nije do kraja riješen. Još uvijek se povremeno pojavljuju problem u vezi nemogućnosti Preduzeća da na vrijeme plaća račune za odlaganje otpada na Regionalnu deponiju Mošćanica. Iz ovih razloga se pristupilo izgradnji pretovarne stanice u krugu Preduzeća kako bi se troškovi transporta smanjili na što manju mjeru. Ovo je bio i preduslov da Preduzeće stvori minimalne uslove za konačno proširenje organizovanog prikupljanja otpada sa teritorije cijelog grada koje se desilo krajem 2021. godine. Od tada i dalje komunalno preduzeće ulaže velike napore da poboljša uslugu prikupljanja otpada. Kada je u pitanju vozni park, odnosno mehanizacija, ista je veoma stara i nije na nivou koji je potreban za sva naseljena mjesta našeg grada iz razloga veoma uskih i nepristupačnih ulica, a također i nekategorisanih puteva u naseljenim mjestima koji nisu betonirani, odnosno asfaltirani. Na ovim putevima prouzrokuju se veoma često i kvarovi na vozilima te je onda potrebno uvesti drugu smjenu ili produžiti radno vrijeme. Migracije, odnosno odlazak stanovništva te odjave korisnika, utiču na prihode jer poznato je da se usluga prikupljanja i odvoza otpada obračunava po članu domaćinstva. Osim ovoga, kod obračuna za domaćinstva sa 5 i više članova ne umnožava se kao do 5 članova, već je za ta domaćinstva fiksna, a proizvodi se veća količina otpada. Dalja problematika se odnosi i na nepoštivanje Odluke o komunalnom redu te se otpad od strane korisnika odlaže često na nepropisan način posebno u užoj gradskom jezgri. Kada govorimo o odlaganju kabastog otpada isti je regulisan Odlukom o komunalnom redu na način da se u zadnjoj sedmici isti odlaže pored kontejnerskog mjesta u mjesecima: februar, april, juni, avgust i oktobar.

Infrastruktura za prikupljanje otpada je na minimalno zadovoljavajućem nivou i hitno treba pristupiti obnavljanju iste. Posebno nedostaje:

- prostor za odlaganje građevinskog otpada,
- prostor za izgradnju reciklažnih dvorišta,
- vozni park komunalnog preduzeća.

Preduzeće priprema projektnu dokumentaciju za reciklažno dvorište, te obezbjeđenjem zemljišta u ul. Radnička moglo bi se krenuti u ovaj jako značajan projekat.

Kada su u pitanju projekti iz ove oblasti potrebno je naglasiti da lokacija bivše Gradske deponije Ekonomija je zatvorena kao deponija i da je za tu lokaciju pribavljena sva potrebna

dokumentacija sa već sada obnovljenom građevinskom dozvolom. Projekat predviđa sanaciju postojeće deponije i izgradnju objekta pretovarne stanice, a potrebno je obezbjediti značajna finansijska sredstva.

Prikupljanje i zbrinjavanje otpada je veoma zahtjevan i skup posao. Da bi se doveo na neki zadovoljavajući nivo potrebno je uložiti dosta vremena, truda, a traje konstantno i trajeće dok postoje ljudi. Do sada je i u našoj sredini uloženo puno truda i sredstava. Značajna pomoć u tome dobivena je od niza institucija, nevladinog sektora, bez čije pomoći samo sredstva iz budžeta ne bi bila dovoljna. U narednom tekstu se izdvajaju samo neke aktivnosti.

Značajno je napomenuti projekat Švedske vladine organizacije SID-a po kojem je pružena pomoć na izradi planskih dokumenata, nabavljena veća količina kontejnera, jedan kamion-presa i pružena određena edukacija i usmjerenje ovih aktivnosti u pravcu prihvatanja evropskih standarda. Može se reći da je prisutna pomoć od viših nivoa vlasti kroz protekli period, a u sledećoj tabeli prikazani su podaci za period od 2019. godine pa do danas, a koji su implementirani od strane Preduzeća.

Finansiranje	Godina	Projekat	Iznos
Grad Zavidovići i Ministarstvo prostornog uređenja, prometa i komunikacija i zaštite okoliša Ze-do kantona	2019	Pretovarna stanica	70.000,00
			20.000,00
Ministarstvo prostornog uređenja, prometa i komunikacija i zaštite okoliša Ze-do kantona	2020	Divlje deponije	10.908,51
	2021	Kante i kamion	98.000,00
		Transport otpada	60.000,00
	2022	Prilazni put pretovarnoj stanici	42.000,00
	2023	Kante	50.000,00
		Transport otpada	29.000,00
	2024	Transport otpada	39.000,00
Nabavka kamiona		70.000,00	
Ministarstvo prostornog uređenja, prometa i komunikacija i zaštite okoliša Ze-do kantona	2022	Kante i kamion	98.500,00
	2023	Jačanje javne svijesti o značaju okoliša	18.100,00
		Primjena smart meteringa u cilju smanjenja gubitaka-Faza I	118.600,00
		Namjensko vozilo za prikupljanje otpada	153.000,00
	2024	Primjena smart meteringa u cilju smanjenja gubitaka-Faza II	140.000,00
Namjensko vozilo za prikupljanje otpada		140.000,00	
Sveukupno			1.157.108,51

Ova djelatnost, od svih drugih, najviše zavisi od voznog parka kojim raspolaže Preduzeće. Na raspolaganju i upotrebi je sljedeći vozni park koji se koristi za obavljanje djelatnosti prikupljanja, transporta i deponovanja komunalnog otpada:

- Komunalna presa Mercedes 22 m³, godište 2003,
- Komunalna presa Renault 22 m³, godište 2012,
- Komunalna presa MAN 8 m³, godište 2010,
- Komunalna presa Mercedes Vario 6 m³, godište 1999,

- Komunalna presa Iveco 7 m³, godište 2014,
- Komunalna presa Iveco 7 m³, godište 2009,
- Citroen kiper kobni 3 m³, godište 2010,
- MAN abrol kiper za prijevoz otpada na RD Mošćanica, godište 2010,
- JCB 4 CX mašina kombinirka,
- MAN sa grajferskom hvataljkom za pražnjenje zvonastih kontejnera, godište 2001.

Ovdje je potrebno posebno napomenuti da ni jedno od gore navedenih vozila nije kupljeno novo, već u prosjeku kada su bila starosti preko 10 godina, izuzev komunalne prese Renault koju je Grad Zavidovići nabavio putem projekta preko organizacije SIDA iz Švedske.

U budućem vremenu treba nastaviti sa jačanjem kapaciteta Preduzeća u tehničkom, a i u kadrovskom pogledu, nastaviti sa realizacijom započetih projekta kako bi se ovoj oblasti stalno osjećali pozitivni trendovi, a sve u cilju stvaranja ljepše i zdrave okoline.

e) Održavanje javnih površina

Održavanje javnih i zelenih površina vrši se u skladu sa Programom utroška sredstava iz Budžeta Grada Zavidovići za održavanje javnih površina i zimsko održavanje gradskih, prigradskih ulica i javnih površina, te je istim određen obim i kvalitet čišćenja i pranja javnih površina i održavanje zelenih površina. Komunalno preduzeće vrši održavanje javnih i zelenih površina na osnovu mjesečnih planova aktivnosti koje odobrava Služba za upravu poljoprivrede, vodoprivrede i komunalnih poslova Grada Zavidovići. Ovom programu prethodi Program finansiranja zajedničke komunalne potrošnje. Nakon usvajanja Bužeta donosi se program utroška sredstava. Donošenjem Odluke o usvajanju Cjenovnika komunalnih usluga i načinu plaćanja komunalnih usluga JKP „Radnik“ d.o.o. Zavidovići broj: 01-11-954/24-AP-3 od 29.04.2024. godine, određene su i cijene pružanja ovih usluga.

Gore pomenutim Programom obuhvaćeno je sljedeće: čišćenje, košenje i sakupljanje trave i otpada s javnih zelenih površina, obnova, održavanje i njega drveća, održavanje i orezivanje ukrasnog grmlja i živice, održavanje i njega sezonskih i trajnih cvjetnjaka, održavanje dječijih igrališta, održavanje opreme na dječjim igralištima, sađenje i održavanje sezonskog cvijeća i trajnica, deponiranje sakupljenog otpada,... Ukupne površine koje su obuhvaćene ovim aktivnostima iznose oko 120.000 m² i one se nalaze užem gradskom jezgri. Osim održavanja zelenih površina, obavljaju se i usluge suhog čišćenja ulica, pješačke staze, površine za rekreaciju i fizičku kulturu na otvorenom prostoru, površine uz uređenu obalu rijeka, javnih saobraćajnih površina (ulice, kolovozi, pločnici i rigoli, putevi, prilazi, prolazi, trgovi, podvožnjaci i nadvožnjaci, mostovi i stepeništa van zgrade, autobuska stajališta ako nije uređeno posebnim propisom) i drugih površina koje posebnim propisima budu utvrđene kao javne površine. Svih 63 ulice i 21 objekat, koliko ih ima na području grada, peru se takođe u skladu sa navedenim Programom. Ovdje napominjemo i važnu ulogu koju predstavlja ekološka svijest građana, koja je preduslov da se postigne visok nivo čistih javnih površina i ekološki prihvatljive sredine. Ovo je segment na koji u kontinuitetu treba posmatrati i baviti se njime kroz angažman što većeg broja građana, privrednih društava, škola, nevladinog sektora.

I pored toga što su urađeni značajni pomoci u oblasti zbrinjavanja otpada, još uvijek ne može se biti zadovoljno sveopštom slikom izgleda gradskih ulica, naselja po mjesnim zajednicama pa i prirodnim okruženjem. Osim gore pomenutih aktivnosti na podizanju odgovornosti svih, podizanju svijesti, potrebno je stalno činiti dodatne napore na obezbjeđenju dovoljno finansijskih sredstava za ove aktivnosti, posebno treba raditi na dodatnom osposobljavanju Preduzeća u smislu obezbjeđivanja potrebne radne snage i stvaranju pretpostavki za kvalitetnom tehničkom opremljenosti. Ono što je u posljednje vrijeme posebno izraženo kao problem u Preduzeću je obezbjeđenje potrebne radne snage i to ne samo u ovom segmentu nego i u svim segmentima pa čak i u dijelu Preduzeća koji nije takoreći proizvodni. Najviše iz

razloga niskih plata posao dobrovoljno napuštaju radnici, majstori, vozači pa i pravnici i ekonomisti.

A posebno treba istaći potrebu za obezbjeđenjem boljeg nadzora nad ovom oblašću. Naime još uvijek postoji, a postojaće i u budućnosti, onih nesavjesnih građana i onih koji se bave nekom od privrednih i drugih aktivnosti koji na nelegalan način odlažu otpad, čine na javnim površinama nelegalne deponije, uopšte čine štete na javnim površinama. Po uzoru na neke druge sredine potrebno je predvidjeti komunalne redare koji bi se stavili u funkciju nadzora i zaštite i na takav način doprinjeli boljoj situaciji i pomogli inspeksijskim organima u ovoj oblasti.

III FINANCIJSKI POKAZATELJI I LIKVIDNOST PREDUZEĆA

Posmatrajući situaciju u Preduzeću zadnjih nekoliko godina može se zaključiti da Preduzeće nije bilo u situaciji da funkcioniše samostalno, odnosno posluje rentabilno, da obezbjedi uslove, prije svega finansijske pretpostavke bez značajne pomoći od strane gradske uprave odnosno subvencijama iz gradskog budžeta. U poslednjih nekoliko godina sve više se izdvajalo finansijskih sredstava kao pomoć Preduzeću kako bi ono uopšte moglo prevazići situaciju oko naplaćenih računa, sve više se izdvaja sredstava za subvencioniranje računa za građanstvo i privredu za učinjene usluge od strane Preduzeća. Ovo je posljedica uglavnom (ne)donošenja odluka o cijenama komunalnih usluga i Zakona o komunalnim djelatnostima ZDK po kojima osnivač mora nadoknaditi razliku u cijeni komunalnih usluga između predloženih kalkulativnih cijena i cijena koje usvoji Gradsko vijeće, a i usljed činjenice da davalac komunalnih usluga (Preduzeće) nije primjenjivao odredbe iz Zakona da predlaže kalkulacije cijena usluga u periodu svake dvije godine kako to zakon propisao.

Zakonom o komunalnim djelatnostima ZDK iz 2008 godine, definisano je da se cijene komunalnih usluga utvrđuju svake dvije godine na bazi proste reprodukcije. Cjenovnik treba uraditi na bazi kalkulacije koja će sadržavati sve potrebne parametre, kako bi se utvrdili stvarni troškovi i kako bi formirana cijena omogućila rentabilno poslovanje. U proteklom periodu ovo nije funkcionisalo na zadovoljavajući način. Tu je i Uredba Vlade FBiH kojom je propisana minimalna plaća u FBiH na (1.000,00 KM neto na ruke). Uredba se odnosi na iznos sredstava koja radniku moraju biti isplaćena. Trenutno u preduzeću ima ukupno 87 radnika koji imaju plaću ispod 1.000,00 od ukupno 98 radnika. Bez novog cjenovnika i dalje će biti potrebno obezbjediti velika sredstava u Budžetu Grada za subvencije. U konačnici, da bi se pokrili ovi troškovi potrebno je uvećati prihode za 50.000 KM mjesečno, što je nemoguće bez novog cjenovnika.

Ovdje se posebno osvrnuti na još jedan problem na koji Preduzeće u zadnjih nekoliko godina nije u mogućnosti da ima bilo kakav uticaj, a to je prekomjerno bolovanje i razvlačenje postupaka bolovanja te mjenjanja šifri bolesti pred istek 42 dana bolovanja jer se radnik ne smije poslati na IP komisiju, a oni koji budu poslani na IP komisiju uvijek su proglašeni invalidima II kategorije. Naime, ovdje se dešava da radnici često idu na bolovanje te koriste svaku moguću priliku da iskoriste sve što im sistem nudi pa se često dešava da radnici koriste bolovanje kao produženi vikend tj. koristi se dan bolovanja (petak ili ponedjeljak). Također imaju i radnici koji su proglašeni invalidima II kategorije i koje se moraju rasporediti na druga radna mjesta kako bi se ispoštovalo rješenje od nadležnih zdravstvenih institucija, a ustvari ti radnici su zaista za penzionisanja.

Treba istaći još jednom, da je članom 2. Odluke o usvajanju Cjenovnika komunalnih usluga i načinu plaćanja komunalnih usluga JKP „Radnik“ d.o.o. Zavidovići broj: 01-11-954/24-AP-3 od 29.04.2024. godine predviđeno i da Grad Zavidovići nadoknadi Javnom komunalnom preduzeću „Radnik“ d.o.o. Zavidovići razliku sredstava između ekonomske cijene korištenja komunalnih usluga i cijene komunalnih usluga po važećem cjenovniku. Ovo je velika stavka koja se isplaćuje već nekoliko godina iz Budžetom Grada. Primjera radi u 2024.godini je po osnovu subvencija i pomoći isplaćeno 610.636. KM.

U godinama koje slijede, kod donošenja odluka koje regulišu ovu oblast, neophodno je napraviti iskorak i što prije staviti ih na razmatranje u cilju rasta i razvoja Preduzeća, njegove finansijske stabilnosti i samoodrživosti, odnosno stvaranja pretpostavki za normalnije funkcionisanje Preduzeća. Time bi se, između ostalog, ispravile greške kod donošenja odluke o cijenam i subvencijama za određene kategorije korisnika usluga, a posebnu pažnju posvetiti onima koji su stanju socijalnih potreba i onih koji imaju mala primanja, i na kraju smanjilo učešće iz gradskog budžeta u finansiranju tih aktivnosti.

IV PRIJEDLOG MJERA

1. Da Gradsko vijeće Zavidovići zauzme stav po pitanju projekta izgradnje Filterskog postrojenje za preradu pitke vode na vodovodu "Suha" Grada Zavidovići i potrebnim finansijskim sredstvima za realizaciju predmetnog projekta.
2. Da Gradsko vijeće Zavidovići zaduži Gradonačelnicu sa nadležnim Službama da pripreme svu potrebnu dokumentaciju i prijedloge Odluka kojim će se izvršiti prijenos prava upravljanja i korištenja vodnih objekata na području Grada Zavidovići u sistemu gradskog vodovoda, javnom komunalnom preduzeću "Radnik" d.o.o. Zavidovići.
3. Da Gradsko vijeće Zavidovići zaduži Gradonačelnicu, JKP "Radnik" d.o.o. Zavidovići, Nadzorni odbor JKP "Radnik" d.o.o. Zavidovići, Skupštinu JKP "Radnik" d.o.o. Zavidovići i nadležne Službe da pristupe izradi novih Odluka koje su osnova za donošenje Cjenovnika komunalnih usluga (Odluka o kalkulativnim parametrima, Odluke o normativima rada i utroška materijalnih sredstava, Odluke o standardima komunalnih usluga na teritoriji Grada Zavidovići i Odluke o minimalnim uslovima tehničke opremljenosti i stručnoj osposobljenosti davaoca komunalnih usluga), radi donošenja Cjenovnika komunalnih usluga po hitnoj proceduri, kako bi se obezbjedili uslovi za dalji razvoj i održivo poslovanje JKP "Radnik" d.o.o. Zavidovići i smanjilo izdvajanje iz Budžeta Grada.
4. Da Gradsko vijeće Zavidovići zaduži Gradonačelnicu sa nadležnim Službama, JKP "Radnik" d.o.o. Zavidovići, Nadzorni odbor JKP "Radnik" d.o.o. Zavidovići i Skupštinu JKP "Radnik" d.o.o. Zavidovići da pristupe rješavanju gradskog grijanja te da u najkraćem roku donesu plan revitalizacije/rekonstrukcije zamjene ili izgradnje nove gradske kotlovnice kojim će biti dugoročno riješen problem gradskog grijanja za Grad Zavidovići.
5. Da Gradsko vijeće Zavidovići zaduži Gradonačelnicu sa nadležnim Službama i JKP "Radnik" d.o.o. Zavidovići da poduzmu sve potrebne aktivnosti na iznalaženju lokacije za realizaciju projekta izgradnje deponije građevinskog otpada kako je to predviđeno Planom upravljanja otpadom 2023-2027 ("Službeni glasnik Grada Zavidovići" broj: 5/2022).
6. Da Gradsko vijeće Zavidovići zaduži Gradonačelnicu sa nadležnim Službama i JKP "Radnik" d.o.o. Zavidovići da poduzmu sve potrebne aktivnosti za realizaciju projekta izgradnje reciklažnog dvorišta kako je to predviđeno Planom upravljanja otpadom 2023-2027 ("Službeni glasnik Grada Zavidovići" broj: 5/2022). Također da se pokrenu aktivnosti i po ostalim projektima predviđenim prethodno navedenim Planom upravljanja otpadom 2023-2027 ("Službeni glasnik Grada Zavidovići" broj: 5/2022).

GRADONAČELNICA

mr.iur. Erna Merdić Smailhodžić

Akt pripremio: _____
(Amir Mahmutović, dipl.ecc)

Akt pripremio: _____

(Direktor JKP „Radnik“ d.o.o.: Mr.Sci. Amer Halilović, dipl.ing.maš.)

Akt pregledao: _____
(Izet Bašić, dipl.ing.agr.)

Akt pregledao: _____
(Nermin Čahtarević, dipl.pravnik)